

PE CE PRINCIPII RESTRUCTURĂM MANAGEMENTUL ȘTIINȚEI?

ACAD. VALERIU CANȚER,
PREȘEDINTE CNAA (1)

DR. HAB. VITALIE MINCIUNĂ,
ȘEF DIRECȚIE CNAA (1)

DR. HAB. GHEORGHE CUCIUREANU,
ȘEF DIRECȚIE, CNAA (1,2)

1. CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE (CNAA)
2. INSTITUTUL DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE (IDSI)

Introducere

PE SITE-UL GUVERNULUI A FOST PLASAT PENTRU CONSULTĂRI PUBLICE, LA SFÂRȘITUL LUNII APRILIE 2016, PROIECTUL HOTĂRĂRII GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA „CU PRIVIRE LA APROBAREA PROIECTULUI DE LEGE PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA CODULUI CU PRIVIRE LA ȘTIINȚĂ ȘI INOVARE AL REPUBLICII MOLDOVA NR.259-XV DIN 15 IULIE 2004”. CONFORM NOTEI INFORMATIVE ANEXATE, PROIECTUL A FOST ELABORAT ÎN COLABORARE DE MINISTERUL ECONOMIEI, MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI (AȘM) ȘI ȚINTEȘTE „REFORMAREA GUVERNĂRII SISTEMULUI NAȚIONAL DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ, DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ ȘI INOVARE ÎN VEDEREA ADOPTĂRII UNUI MODEL MAI DESCHIS, INCLUZIV ȘI TRANSPARENT” [1].

Plasarea acestui proiect în spațiul public este un bun prilej pentru a discuta mai pe larg pe principiile de restructurare a managementului științei în Republica Moldova. În acest context, ne-am propus să analizăm unele din propunerile ce se conțin în proiectul nominalizat în corelare cu experiența internațională și cu practica Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA) din ultimul deceniu. Analiza se axează preponderent pe aspectele

ce țin de competențele CNAA – atestarea cadrelor științifice/științifico-didactice și evaluarea organizațiilor de cercetare-dezvoltare, dar nu se limitează la acestea, întrucât ele sunt conexe cu alte activități din domeniul științei și educației.

Viziunea CNAA și evoluția reformelor

Pe parcursul a mai multor ani CNAA a susținut inițiativele de modernizare a sistemelor naționale de educație și cercetare, promovând un șir de abordări și concepte în acest sens, bazate pe practica europeană și internațională. În majoritatea actelor Uniunii Europene știința și educația sunt piloni de bază. Spre exemplu, articolul 179 al Tratatului de la Lisabona a comunității europene stipulează: “UE are ca obiectiv consolidarea bazei științifice și tehnologice prin formarea unui spațiu european al cercetării (ERA), în care cunoștințele și tehnologiile să circule liber, încurajându-le să devină mai competitive, inclusiv industriile”. Prioritățile și țintele politicilor legate de știință și inovare sunt clar stipulate în Strategia Europa 2020. Obiective similare urmărește UE și în conturarea spațiului european al învățământului superior (EHEA) și promovarea strategiei educației 2020.

În abordările promovate atât în procesul discuțiilor asupra Codului educației, cât și în cel al actualizării/modificării Codului cu privire la știință și inovare, CNAA a promovat consecvent conceptul modernizării sferelor educației și cercetării în cadrul unui format comun și simultan, bazat pe strategii și politici bine conturate și orientat spre soluționarea eșalonată a problemelor existente. În contextul Strategiei Moldova 2020, a fost lansat conceptul edificării Societății cunoașterii bazate pe educația și cercetarea de calitate cu un cadru legislativ unic al învățământului superior și cercetării după exemplul Franței [2] și al altor țări europene. Sub aspect instituțional, s-a propus formarea Ministerului Învățământului Superior, Cercetării și Inovării. O astfel de autoritate publică centrală este funcțională în 15 din cele 28 de țări ale UE. Din păcate, acest model nu a fost acceptat, optându-se pentru varianta separată a cadrului legislativ pentru educație și, respectiv, cercetare și inovare.

Deja la etapa dezbaterilor asupra proiectului Codului educației, AȘM, CNAA și comunitatea academică au conștientizat și susținut că, dacă managerial sferelor educației și cercetării rămân separate, atunci măcar sub aspectul evaluării, atestării și asigurării calității în știință și învățământ să păstrăm standarde comune ale cercetării și educației, pledând pentru un sistem unic și propunând ca atribuțiile de acreditare academică a universităților și programelor să fie în cadrul CNAA. Dar din nou s-a mers pe alt făgaș, constituindu-se o agenție nouă – Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional (ANACIP). Ajunși la următoarea etapă, CNAA, împreună cu AȘM, a elaborat proiectul de modificări la Codul cu privire la știință și inovare, în care s-au propus un șir de ajustări conforme Codului Educației, dar cu păstrarea principiului unui sistem comun al atestării și evaluării cercetării și educației.

Ce se propune în noul proiect prezentat? Intențiile declarate sunt plauzibile, dar, examinând mai detaliat proiectul, observăm că uneori este dificil să estimezi nivelul de corelare între problemele expuse, cauzele ce le-au provocat, soluțiile propuse și efectele scontate. Spre exemplu, nu ni se par suficiente de argumentate amendamentele cu referire la CNAA. Primul aspect de principiu care nu este argumentat se referă la divizarea CNAA și transformarea celei mai mari părți a lui în Consiliu Național pentru

Atestare. Astfel, se separă artificial aspectele evaluării și atestării din cercetare și inovare (cu transmiterea atribuțiilor respective Agenției Naționale pentru Cercetare-Dezvoltare, Inovare și Transfer Tehnologic – ANCDITT) de cele ale atestării din sistemul universitar. Al doilea element principal este legat de coborârea statutului CNAA de la o structură autonomă la una subordonată Ministerului Educației.

În contextul acestei inițiative a Ministerelor Economiei și Educației, apar un șir de întrebări. Primul set ține de argumentarea necesității de restructurare a CNAA în Consiliul Național pentru Atestare în subordonarea Ministerului Educației. Ce probleme sistemice privind activitatea CNAA au fost depistate? Care este necesitatea subordonării acestei structuri Ministerului Educației? Cum va crește eficiența în procesul de atestare a cadrelor științifice și științifico-didactice, în condițiile când nu se propune niciun mecanism nou?

Ce facem cu sistemul de atestare a cadrelor?

În proiect nu există nici o stipulare referitoare la modalitatea și cadrul instituțional de atestare a cadrelor (susținerea tezelor de doctorat, conferirea titlurilor științifico-didactice etc). CNAA nu insistă asupra preluării integrale a responsabilităților respective din actualul Cod cu privire la știință și inovare, însă includerea unor elemente-cheie legate de cadrul legislativ considerăm că este obligatorie. În caz contrar, pe viitor se vor crea ambiguități în domeniul dat. În contextul respectiv ar fi util de utilizat experiența Poloniei, unde, spre deosebire de România, există două titluri științifice: de doctor și de doctor habilitat. În legislația poloneză privind gradele și titlurile academice se stipulează clar toate aspectele cu privire la cadrul regulatoriu și instituțional al conferirii gradelor și titlurilor respective. În particular, structura ce organizează și coordonează întreaga activitate a atestării este Comisia centrală, care este autonomă de ministere și este în subordinea Președintelui Poloniei [3]. Prevederile privind atestarea din actualul Cod cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova sunt apropiate de modelul polonez, având în vedere că Președintele țării nominalizează prin decret prezidențial conducerea CNAA și Comisiile de atestare și acreditare, delegând de fapt împuternicirile unei structuri

academice de evaluare și atestare. Acest model de subordonare a structurilor de atestare Președintelui țării este aplicat și într-un șir de țări CSI – Armenia, Belarus, Kazahstan etc.

La consfătuirea recentă a instituțiilor de atestare din țările CSI (Moscova, aprilie 2016), sistemul nostru de atestare a fost menționat ca fiind unul dintre cele mai avansate. În viziunea conducătorilor structurilor de atestare din CSI, Republica Moldova a reușit să găsească un format intermediar și să îmbine ce este mai bun în conceptul european al atestării și susținerii doctoratelor și în modelul care a existat anterior în fosta URSS și care este aplicat și acum în unele țări CSI. Ne referim în particular la Consilii sau Comisii specializate ad-hoc de susținere a tezelor (variantele europene), dar sub controlul și monitorizarea CNAA. În contextul consfătuirii menționate, remarcăm că Republica Moldova este unica țară din CSI în care toate tezele de doctorat solicitate au fost recunoscute și echivalente în Rusia (nicio respingere).

La o altă întrunire recentă, Conferința Internațională „Știința și inovarea în epoca globalizării” (Chișinău, mai 2016), un șir întreg de profesori universitari din România au menționat exigența și eficiența sistemului nostru de atestare, propunând să fie aplicat și în România.

În contextul dat, menționăm că propunerile făcute în proiect privind statutul CNAA sunt asemănătoare (preluate) cu cele din legislația României, dar fără nicio referință la modalitatea de atestare a cadrelor. Însă modelul românesc este aplicat în condiții diferite de cele existente în Republica Moldova, deoarece:

1) În România Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice este structura administrației publice centrale nu doar în domeniul educației, dar și în sfera științei și inovării (vezi [5]);

2) În Republica Moldova, de rând cu titlurile științifico-didactice de profesor universitar și conferențiar universitar, mai există titlurile științifice de conferențiar cercetător și profesor cercetător, care țin practic integral de activitățile sferei științei și inovării, și nu de domeniul educațional;

3) Chiar și titlurile științifico-didactice de profesor universitar și conferențiar universitar în formula actuală se acordă la noi, în mare măsură, pentru performanța în cercetare și astfel conferirea lor este la fel strâns legată cu sfera cercetării și inovării;

4) În Republica Moldova avem două grade științifice (sau titluri conform Codului Educației) – de doctor și de doctor habilitat, ultimul conferind-se doar pentru performanța în cercetare.

În afară de aceasta, practica altor țări, îndeosebi din cadrul fostului lagăr socialist, arată că acestea încă sunt în căutarea formulei de organizare optimă a educației și cercetării și de evaluare a lor. Un indiciu al acestor preocupări sunt multiplele modificări operate în cadrul normativ pe durata ultimilor ani. În acest sens, pot fi consultate, bunăoară, prioritățile strategice ale Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice și planurile de acțiuni sectoriale pentru anul 2016 din România. Spre exemplu, în lista priorităților strategice este stipulat obiectivul *Clarificarea cadrului normativ și instituțional privind acordarea și retragerea titlului de doctor* [5]. Deci, chiar România este în căutarea unui model adecvat de atestare a personalului din educație și cercetare.

Cum restructurăm procesul de evaluare și acreditare a organizațiilor științifice?

Analiza prevederilor din proiect ne permite să afirmăm că:

1. Nu este argumentată și evidentă oportunitatea transferării procedurii de acreditare științifică de la CNAA la ANCDITT. Ca finalitate am putea obține doar o perturbare a unei activități cât de cât stabilizate. În condițiile când acreditarea academică a Universităților o face o structură autonomă – ANACIP, nesubordonată Ministerului Educației, ar fi logic ca și acreditarea științifică să fie lăsată pe seama unei unități din afara ANCDITT. Ultimei i-ar putea reveni un șir de activități ce țin de expertiza proiectelor și programelor de cercetare-dezvoltare: evaluările ex-ante, intermediare, finale, ex-post.

2. Mult mai oportună pare a fi stipularea explicită în lege ca finanțarea instituțională să se facă ținându-se cont de performanța și relevanța demonstrată. În Nota informativă la proiect este specificat că experții străini ne-au atenționat asupra alocării de surse financiare bugetare, inclusiv pentru “finanțarea instituțională, fără a ține seama de performanțele activității...”. CNAA a propus, repetat, AȘM de a include în proiectele de modificare a *Codului cu privire la știință și inovare*, în art.13. *Finanțarea instituțională*, un alineat

aparte cu următorul conținut: "Finanțarea instituțională a organizațiilor din sfera științei și inovării se va efectua diferențiat, ținându-se cont de categoria de calificare atribuită, în conformitate cu performanța demonstrată", dar această precizare de fiecare dată a fost omisă și nu este reflectată nici în varianta actuală.

3. În procedura de acreditare științifică, aplicată în prezent, instituțiilor li se atribuie 3 categorii de calificare științifică (A,B,C). CNAA de 6 ani insistă ca în procesul finanțării instituționale să se țină cont de categoriile de calificare științifică deținute, similar bunelor practici internaționale.

4. Întrucât în cadrul universităților din Republica Moldova există un sector important al cercetării finanțat prin mecanismul instituțional, *considerăm ca fiind absolut necesară menținerea, de rând cu evaluarea și acreditarea academică, a evaluării și certificării cercetării din aceste entități.* După cum ne arată practica din ultimii ani, procesul evaluării cercetării din universități a condus la sporirea performanței de cercetare. Învățământul universitar și cercetarea sunt legate, însă sunt totuși două domenii absolut distincte. Aproape toate universitățile au, de rând cu cadrele didactice, și personal antrenat doar în cercetare.

5. Practica internațională demonstrează că în procesul acreditării academice se evaluează și activitatea științifică, iar instituțiile de învățământ superior și unitățile lor de cercetare care pretind la finanțare instituțională sunt evaluate separat, conform metodologiei de evaluare științifică [6-10]. În consecință, universităților li se atribuie categorii/calificative de performanță științifică, care determină finanțarea instituțională, precum și acordarea unor facilități fiscale, vamale etc., prevăzute de stat pentru subiecții din domeniul CDI.

6. Nu este prea clar rolul ministerelor în cadrul procesului de stabilire a tematicii proiectelor instituționale și de distribuire a mijloacelor financiare conform acestora. Ni se pare oportun ca tematica instituțională a instituțiilor sectoriale să fie axată integral pe problemele ramurilor. Din aceste considerente, ANCDITT, pe segmentul finanțării instituționale, i-ar reveni doar funcția de distribuire pe ministere a bugetelor pentru finanțarea instituțională, pe când stabilirea listei proiectelor și redistribuirea mijloacelor financiare conform acestora ar trebui să o facă ministerele. În caz contrar, noi menținem pro-

blemele actuale ale sistemului și doar le deplasăm de la AȘM la ANCDITT.

Astfel, propunem ca proiectele selectate de ministere să fie înaintate ANCDITT pentru o expertiză științifică a soluțiilor propuse și activităților schițate. Agenția poate propune ministerelor respingerea anumitor proiecte la etapa inițială – dacă structurile sale de expertiză nu confirmă actualitatea, originalitatea sau fezabilitatea acestora, sau pe parcurs – dacă nu sunt realizate programele și planurile de activitate științifică stabilite. În cazul respingerii unor proiecte, pentru sumele devenite disponibile ministerele pot înainta alte proiecte instituționale. Astfel, ANCDITT ar avea posibilitatea de evaluare științifică a instrumentelor de soluționare a problemelor, iar problemele propriu-zise, precum și locul lor în lista priorităților ramurale le-ar stabili ministerele.

7. Experiența acumulată de CNAA, dar și de alte țări (România, Federația Rusă etc.) demonstrează că evaluarea și certificarea științifică (doar aprecierea corespunderii unor standarde) în lipsa unor elemente de atestare științifică (evaluarea performanței) capătă, cu timpul, un caracter formal, mai cu seamă la etapa de reacreditare. Astfel, majoritatea țărilor nu aplică (unele au aplicat și s-au dezis) procedura de acreditare științifică. Acestea utilizează noțiunea de evaluare științifică, iar procesul în sine este axat integral pe aprecierea performanței și a relevanței științifice.

În Nota informativă este stipulat că proiectul urmărește atingerea unor „obiective stipulate în Strategia inovațională și Strategia cercetării-dezvoltării, cum ar fi: „...evaluarea externă și certificarea organizațiilor din domeniile cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic, inclusiv a instituțiilor de învățământ superior având în vedere promovarea și valorificarea excelenței științifice, evidențierea în prim plan a impactului economic și social al activității acestora...”. Susținem integral aceste intenții, doar că în opinia noastră evaluarea excelenței științifice, a impactului economic și social al tuturor instituțiilor din sfera științei și inovării, inclusiv a instituțiilor de învățământ superior și a unităților din cadrul acestora, este normal să se facă cu aplicarea unei metodologii unice pentru institute de cercetare și universități, precum și de o instituție unică. Cel puțin, așa prevede practica internațională.

Alte aspecte ale managementului cercetării-dezvoltării

În proiect există și alte probleme care, în opinia noastră, sunt tratate superficial. Astfel, în Nota informativă se afirmă că anumite deficiențe ale managementului în domeniu au condus la situația în care sunt insuficient finanțate programele de stat și proiectele de inovare și transfer tehnologic. În același timp, *“mai mult de 50% (de la 50,7% până la 61,8% în diferiți ani) sunt mijloace pentru cheltuieli de personal ale organizațiilor din sfera științei și inovării”*. La prima vedere, pare a fi o obiecție la adresa managerilor, dar, când estimezi toți factorii ce intervin, vezi că problema nu poate fi ruptă din contextul economic integral:

- volumul de finanțare a sferei științei și inovării este stabilit prin Legea Bugetului;
- salariul tarifar al personalului științific este stabilit prin acte normative;
- numărul cercetătorilor în Republica Moldova, standardizat la numărul de locuitori, este la nivelul țărilor comunitare cu cel mai mic potențial științific uman (de 2,5 ori mai mic decât media UE);
- volumul alocațiilor per cercetător în Republica Moldova este de 3,4 ori mai mic decât în Bulgaria, țara comunitară cu cele mai mici alocații per cercetător și de 24,5 ori mai mic decât media comunitară.

Care ar fi modalitățile de diminuare a ponderii fondului de salarizare? Prima – diminuarea numărului de cercetători, doar că pe parcursul a 25 de ani numărul acestora deja s-a micșorat de la 15 mii la 3 mii. A doua – diminuarea salariului, dar acesta și așa este mai mic decât media pe economie. A treia – creșterea volumului de finanțare a sferei științei și inovării din mijloace bugetare și/sau din contul mediului de afaceri, doar că în situația financiară actuală nu putem miza pe disponibilitatea acestor surse. Nici pe resurse externe nu prea e cazul să mizăm. Nivelul jos de înzestrare logistică ne face necompetitivi în cadrul concursurilor internaționale.

Acuma ne întrebăm: ***vor modifica situația în domeniul doar remanierele structurale propuse?*** Cu certitudine, nu! Este cunoscut faptul că, pentru a avea o anumită performanță în cercetare, este necesară asigurarea unei mase critice, sub formă de cercetători, finanțare și asistență logistică. Pe toate 3 direcții sunt deficiențe enorme.

O altă obiecție făcută managerilor domeniului cercetare-dezvoltare în Nota informativă: doar 2% din alocații sunt destinate proiectelor de inovare și transfer tehnologic. Desigur că este insuficient, dar s-a văzut că alocațiile actuale ajung cu greu pentru a asigura fondul de salarizare a personalului științific. De altfel, transferul tehnologic este costisitor și miza pe o impulsioneare a segmentului respectiv doar prin redistribuirea unei părți a mijloacelor publice pentru cercetare nu ni se pare suficient de argumentată. Da, în țările industrial dezvoltate se alocă mult mai mult pentru proiectele de inovare și transfer tehnologic, dar aceste surse vin preponderent din sectorul antreprenorial. Ponderele alocațiilor în CDI din sectorul real în țările de referință este de 60-80% din volumul integral de finanțare a domeniului, pe când în Republica Moldova cota mijloacelor neguvernamentale este doar de 10%.

Care ar fi soluțiile? Propunem de a impune prin lege restructurarea resurselor și canalizarea activităților conform priorităților naționale, care să fie diferențiate, conform practicii internaționale, în:

- *Priorități de specializare inteligentă* (domenii unde suntem competitivi, cel puțin la nivel regional);
- *Priorități cu relevanță publică* (domenii cu relevanță economică și socială, altele decât cele din prima categorie);
- *Domenii prioritare de cercetare fundamentală* (domenii de cercetare fundamentală unde beneficiem de recunoaștere internațională).

În domeniul inovării și transferului tehnologic se impune cointeresarea businessului și întreprinderea unor activități pe următoarele direcții:

- organizaționale (elaborarea instrumentelor de specializare a personalului);
- de infrastructură (crearea centrelor de competență, incubatoarelor);
- de colaborare (stimularea parteneriatului public-privat și public-public);
- de finanțare (instituirea fondurilor de capital de risc și de garantare, acordarea creditelor fiscale).

Concluzii și propuneri

Proiectul de modificare a Codului științei și inovării include prevederi, sub aspectul competențelor și organizării CNAA, în mare măsură preluate mecanic din modelul românesc, dar fără a ține seama de

contextul în care trebuie aplicate. În opinia noastră, mai adecvate realităților de la noi ar fi modelele Poloniei și Franței, care, de fapt, au stat la baza proiectului de amendamente la Cod, propus de AȘM în comun cu CNAA. Ținând cont de experiența internațională, considerăm absolut necesară aplicarea următoarelor două principii în procesul de modernizare a sistemului național de atestare și evaluare:

1) Cadru legislativ și instituțional comun al evaluării, atestării și asigurării calității în știință și în învățământul superior;

2) Separarea procesului de evaluare și atestare de aspectele de management și coordonare în domeniul educației universitare și cercetării.

Aprobarea propunerilor din proiectul hotărârii de Guvern poate însă duce în continuare la dispersarea sistemului de evaluare, atestare și asigurare a calității în știință și învățământul superior, la reducerea autonomiei CNAA ca instituție evaluatoare și la concentrarea funcțiilor de elaborare, implementare și evaluare a politicilor în același organism (prin transferarea funcției de evaluare externă și certificarea a organizațiilor la ANCDITT).

Având în vedere aceste riscuri, **propunem** următoarele:

1. Păstrarea statutului autonom al CNAA (cu competențe de evaluare și certificare a organizațiilor, conferire a titlului de doctor habilitat și validarea titlului de doctor, de conferire a gradelor științifice de profesor cercetător și conferențiar cercetător ș.a.). Considerăm că un statut autonom pentru instituția evaluatoare este foarte necesar mai ales la etapa actuală de reformare a studiilor de doctorat, a învățământului superior și a sferei de cercetare și inovare, pentru a avea o modalitate de monitorizare și analiză obiectivă a proceselor care au loc;

2. Substituirea acreditării științifice cu o procedură de evaluare științifică, cu atribuirea organizațiilor unor categorii de calificare științifică. În baza acestor categorii, propunem diferențierea finanțării instituționale și corelarea acesteia cu performanța științifică;

3. Axarea proiectelor instituționale integral pe problematica sectorială, cu atribuirea unui rol determinant ministerelor în procesul selectării proiectelor;

4. Canalizarea resurselor publice conform priorităților de specializare inteligentă și relevanță publică, precum și impulsionearea activității inovaționale

și de transfer tehnologic prin cointeresarea businessului.

Aspectele cercetării și educației analizate succint în acest articol au devenit și mai actuale odată cu semnarea și începerea implementării Acordului de Asociere UE-RM, care impune două obiective majore. Pe de o parte, cum să menținem și să dezvoltăm cercetarea, inovarea și educația universitară durabile în R. Moldova, iar pe de alta – cum evoluează aceste sfere în procesul de integrare europeană, în implementarea acordului și strategiei Moldova-2020. Referitor la primul aspect, se conturează următoarele priorități:

» Să promovăm prin Acordul de Asociere la UE și toate programele și proiectele ce vor urma inițiativele noastre de suport și însoțire științifică, de asigurare cu potențial uman, precum proiecte și propuneri legate direct de sfera noastră de activitate;

» Să găsim modalitățile de captare a segmentelor noastre de cercetare și inovare la cele europene, să identificăm modalități de accesare a fondurilor structurale pentru investiții în cercetare;

» Să ajustăm politicile și acțiunile noastre educaționale și de cercetare la cele UE și să integrăm ariile de cercetare și educație ale Republicii Moldova în cele ale UE prin implementarea Acordului de Asociere.

Este important ca, prin implementarea Acordului de Asociere, a programelor și politicilor aferente, să găsim soluții la provocările globale și locale cu care se confruntă comunitatea științifică și universitară din R. Moldova. Aceste provocări cuprind:

– la nivel global – știința și inovarea în țara noastră sunt de proporții reduse, astfel încât și rolul cercetării este unul nesemnificativ; internaționalizarea învățământului și cercetării, exodul creierelor;

– la nivel local – deficiența tuturor tipurilor de resurse (umane, infrastructură, finanțare etc.); absența în multe domenii a unei mase critice pentru o dezvoltare durabilă; existența prea multor universități și calitatea slabă a pregătirii studenților; lipsa de consistență a politicii cercetării, inovării și educației.

Prin acțiuni sistemice de implementare a Acordului se impune cu necesitate reconfigurarea în mod inteligent a sistemelor de cercetare și educație, având ca reper viziunea UE aflată în proces de valorificare.

REFERINȚE

1. Proiectul HG cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului cu privire la știință și inovare - <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=3128>.
2. Loi n° 2013-660 du 22 juillet 2013 relative à l'enseignement supérieur et à la recherche, <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027735009&dateTexte=20160605>.
3. Law of 14.03.2003 on Academic Degrees and Title and Degrees and Title in the Arts, http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/b26ba540a5785d48bee41aec63403b2c.pdf.
4. Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare. <http://www.research.ro/>
5. Prioritățile strategice ale Ministerului Educației și planurile de acțiuni sectoriale pentru anul 2016 - <http://www.edu.ro/index.php/articles/23874>
6. Le Haut Conseil de l'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur, <http://www.hceres.com/>
7. La Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación, <http://www.aneca.es>
8. Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, <http://www.aracis.ro/>
9. Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca, <http://www.anvur.org/>
10. Eesti Teadusagentuur, <http://www.etag.ee/en/estonian-research-council/>

REZUMAT

Pe ce principii restructurăm managementul științei? În articol se analizează propunerile de modificare a Codului cu privire la știință și inovare, înaintate de către Ministerul Economiei în comun cu Ministerul Educației. În opinia autorilor, implementarea acestora ar duce în continuare la dispersarea

sistemului de evaluare, atestare și asigurare a calității în știință și învățământul superior, cu consecințe nedorite. În acest context, se propun măsuri pentru a asigura caracterul unitar al evaluării și autonomia instituției evaluatoare, precum și integrarea evaluării în contextul general al managementului educației și cercetării.

ABSTRACT

On what principles to restructure the management of science? The article analyzes the proposed changes to the Code on science and innovation, prepared by the Ministry of Economy together with the Ministry of Education. According to the authors, their implementation would continue dispersion of the evaluation, certification and quality assurance system in science and higher education, with unintended consequences. In this context, we propose measures to ensure the unitary character of the evaluation and the evaluating institution autonomy, but also the integration of the evaluation in the overall management of education and research.

РЕФЕРАТ

На каких принципах изменить управления наукой? В статье рассматриваются предлагаемые изменения в Кодексе о науке и инновациях, представленные Министерством Экономики совместно с Министерством Образования. По мнению авторов, их реализация продолжит разделение системы оценки, сертификации и контроля качества в области науки и высшего образования, с нежелательными последствиями. В этом контексте, мы предлагаем меры по обеспечению унитарного характера оценки и автономии оценивающего учреждения, а также интеграции оценки в управлении образованием и наукой.